

Palvelumuotoiluhankkeen kokemuksia

Vähänkyrön omatoimikirjasto

16.11.2023

Kati Vuorenmaa

Esityksen kuvat: Kati Vuorenmaa ja Mikaela Lövdahl (AKE Pampas)

V A A S A . V A S A .
KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

Perustietoja kirjastosta

- Entinen kunnan pääkirjasto, joka 2014 kuntaliitoksen myötä on osa Vaasan kaupunginkirjastoa ja yksi sen viidestä lähikirjastosta (matkaa pääkirjastoon 30km).
- Vähänkyrön väestöpohja on noin 4700 asukasta.
- Kolme taajamakeskittymää: kirkonkylä sekä Merikaarto ja Tervajoki.

V A A S A . V A S A .
KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

- Vuonna 1997 valmistunut, kirjastoksi suunniteltu rakennus, jonka toisessa päässä toimii päiväkotia. Naapurina mm. Savilahden yhtenäiskoulu.
- Omatoimipalvelu käyttöön vuonna 2015.
- Kokonaislainat vuonna 2022 yht. 71 547 lainaa.
- Kirjastossa työskentelee tällä hetkellä 3 henkilöä.

V A A S A . V A S A .
KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

AKE Pampaksen Palvelumuotoilun polottihanke 2021- 2022

- Mukana 8 kirjastoa kolmen Pohjanmaan maakunnan alueelta (Lestijärvi, Lappajärvi, Pedersöre, Veteli, Kruunupyö, Nurmo, Palosaaren kirjasto (Vaasa) ja Vähäkyrö (Vaasa))
- Lähtökohtana kunkin kirjaston omat haasteet / ideat, joita lähdettiin työstämään
- Koordinoijana AKE-tiimi sekä ulkopuolisina asiantuntijoina Tuomas Harviainen (Treen yliopisto) ja Pekka Toivanen (Muotohiomo)
- Kirjastokohtaisia sekä yhteisiä työpajoja (teams), kotitehtäviä, verkkokansiot kuvien ja ideoiden jakamiselle, väliraportit, muutosten ja kokeilujen dokumentointi (ennen ja jälkeen –kuvat)

Meidän tavoitteet projektissa:

1. Vuorovaikutus omatoimiasiakkaiden suuntaan, toimivatko tehdyt tilamuutokset & opasteet myös omatoimiaikana
2. Nopeiden kokeilujen jatkaminen, uusien ideoiden saaminen (näyttelyt, opasteet ym)
3. Yhteistyön kehittäminen eri toimijoiden kanssa ja kirjaston markkinointi

<- Ongelma:
Löytävätkö asiakkaat osaston perälle, jonne siirretty sota, erä & elämäkerrat?
Nopea opastekokeilu ->
Opastus post it – lapuilla pylvääseen

V A A S A . V A S A .
KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

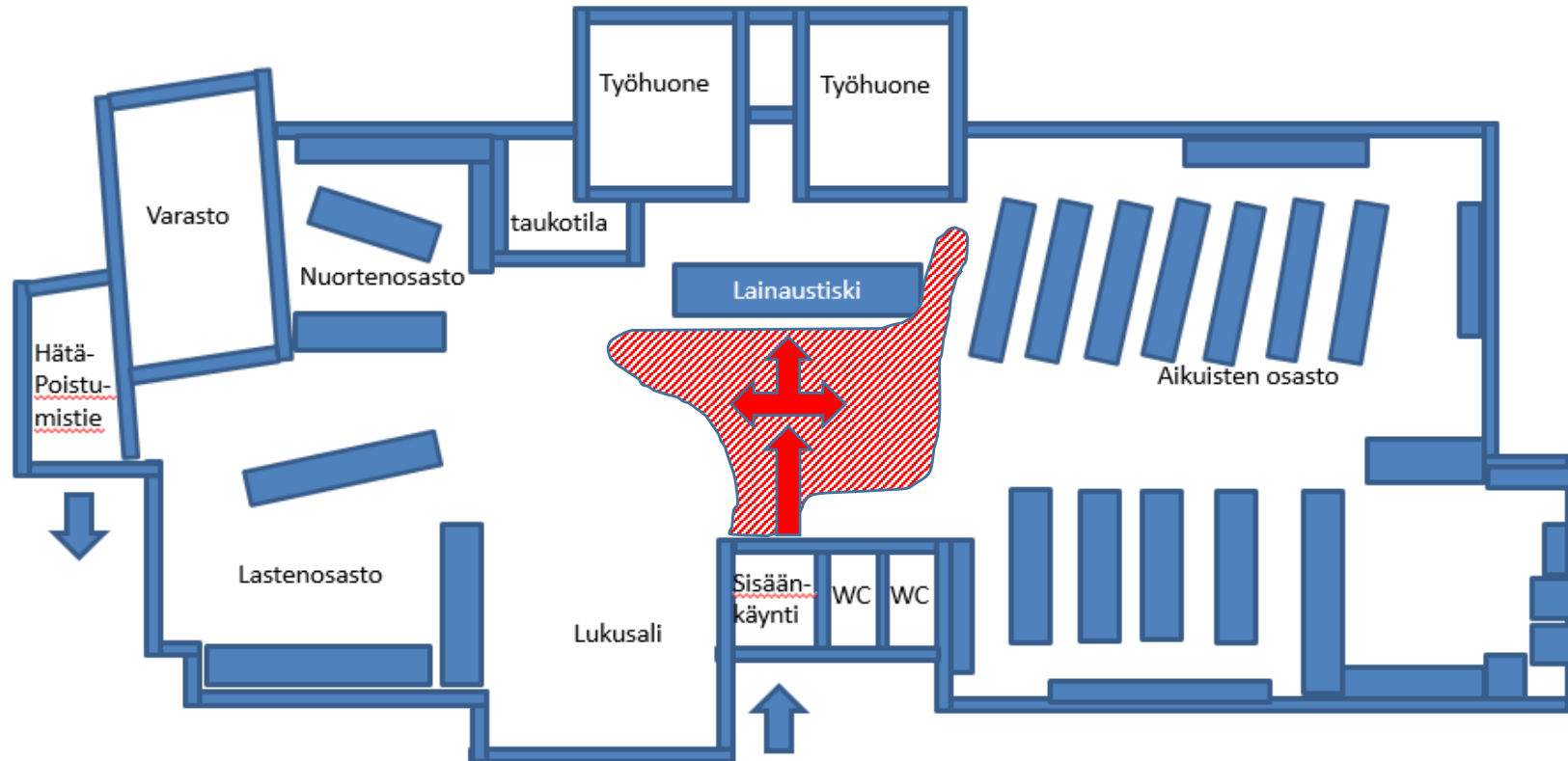
ASIAKAS	PÄIVÄ	KELLO	PISTE	HUOMIOITA
Nainen keski-ikäinen	ti 7.12.	17:33	SISÄÄN	
			palautushylly	
		17:35	varaushylly	1 varaus
		17:37	pikalainat	
			uutuusromaanit	
			uutuusmainokset	
		17:38	hyllyssä	
			käy romaanihyllypäädyt	
			5.hyllyyn saakka pikana	
			lainausautomaatti	
		17:42	ULOS	
		9min		

Perhe1: Isä + kaksi lasta n.5-6v	ke 8.12.	16:00	SISÄÄN	
pääasiallisesti omatoimiaikana				
käyvä perhe (äiti lainaa yleensä?), isä harvemmin asioiva			I: palautushylly+lastenos.	
			lapset lastenos.suoraan	katselivat sohvalta kirjoja, etsivät lokeroista ym
		16:06	I: esittelypöytä	
		16:10	tietotorni	
		16:12	romaanuuutuudet	
			äänikirjat	
			palautusten parhaat	
			lk15	
		16:14	pääty+romaanipäädyt	
		16:17	jännitys hyllyvälissä	
		16:20	historia+elämäkerrat tila	
		16:25	I: lastenosastolle uudelleen yhdessä lasten äänikirjoilla	istuu lasten kanssa ja lukee
		16:42	lainausautomaatti	lainaus 2 kassia, lastenkirjoja + joku aikuistenkin
		16:46	ULOS	
		46min		olivat pitkään, isä katsoi melkein koko aikuisten puolen ajan kanssa läpi

Aloitimme palvelupolkujen havainnoinnilla loppuvuonna 2021

Tulokset palvelupolkujen havainnoinnista

- Hyvä keino saada perustietoa asiakkaiden toiminnasta kirjastossa.
- Yleisin asiointiaika noin 10 minuuttia mutta vaihtelu suurta.
- Valtaosa liikkui käyntinsä aikana vain ”punaisella alueella” (palautushylly, varaukset, uutuudet, ”tyrkkypöytä”, asiakaspalvelu, lainausautomaatti)

• Ensimmäinen työpaja 13.12.2021

- Käytiin läpi tiloja ja palvelupolkuja
- Keskusteltiin mm. opasteista, omatoimiajan turvaohjeista, tiedotuksesta ja markkinoinnista sekä yhteistyökuvioiden ja tapahtumien kehittämisestä
- Nopeisiin kokeiluihin rohkaiseminen

• Työpajan jälkeen tilamuutoksia...

- Nuorten aikuisten kulmauksen muutos, esimerkkinä nudging-menetelmästä eli ”tuuppauksesta” (kangasverhot, sohvan siirto, viherkasvi, pelattavat pelit)

<- Ennen
Jälkeen ->

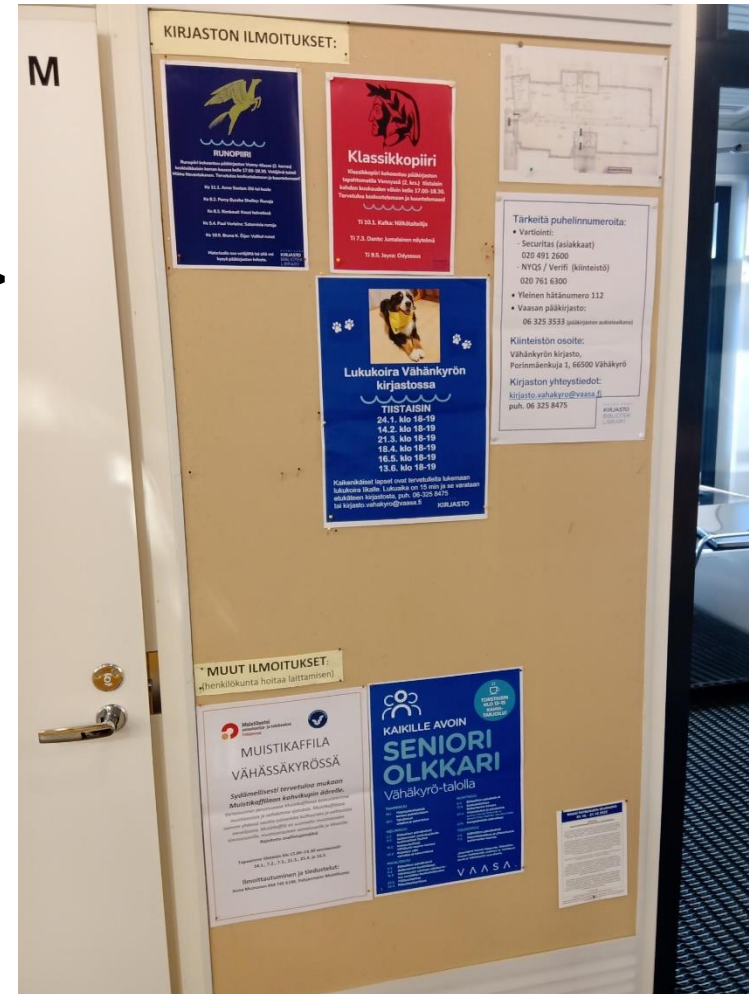
V A A S A . V A S A .
KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

...sekä pientä selkeyttämistä.

- Sekavan ilmoitustaulun ryhtiilike

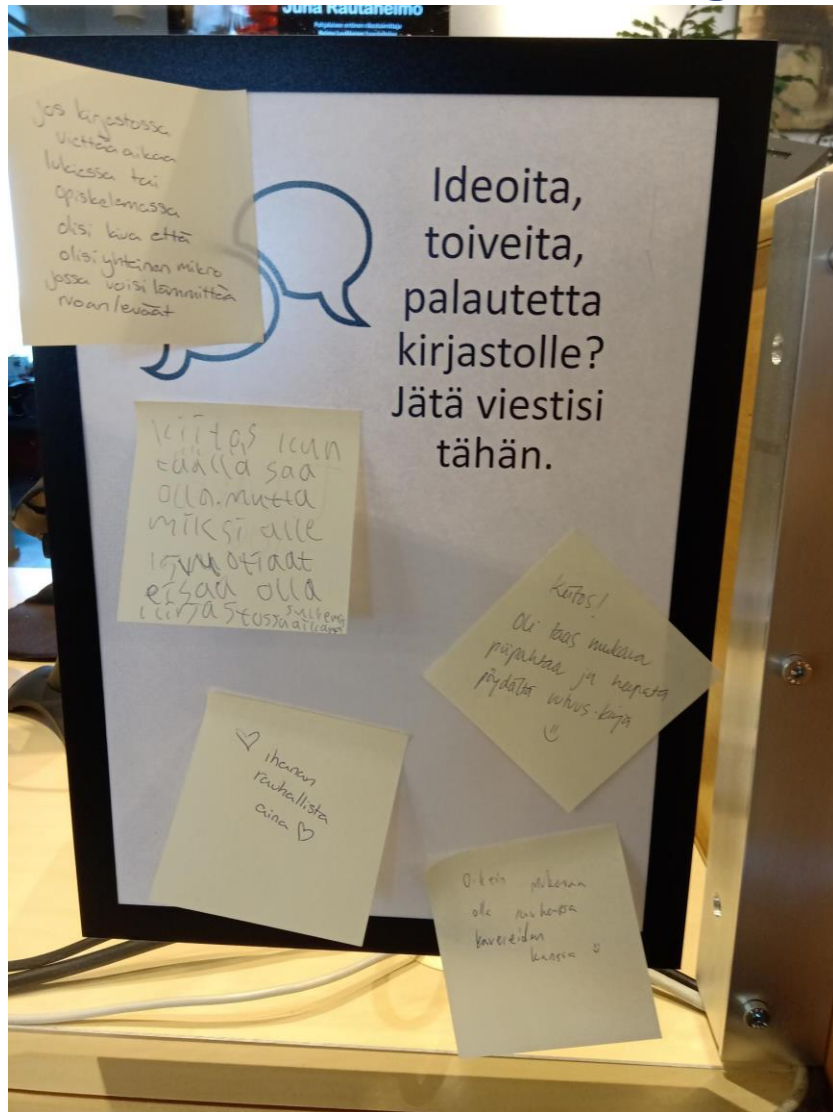
<- Ennen
Jälkeen ->

V A A S A . V A S A .
KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

Vuorovaikutus ja palautteen kerääminen asiakkailta myös omatoimiaikaan

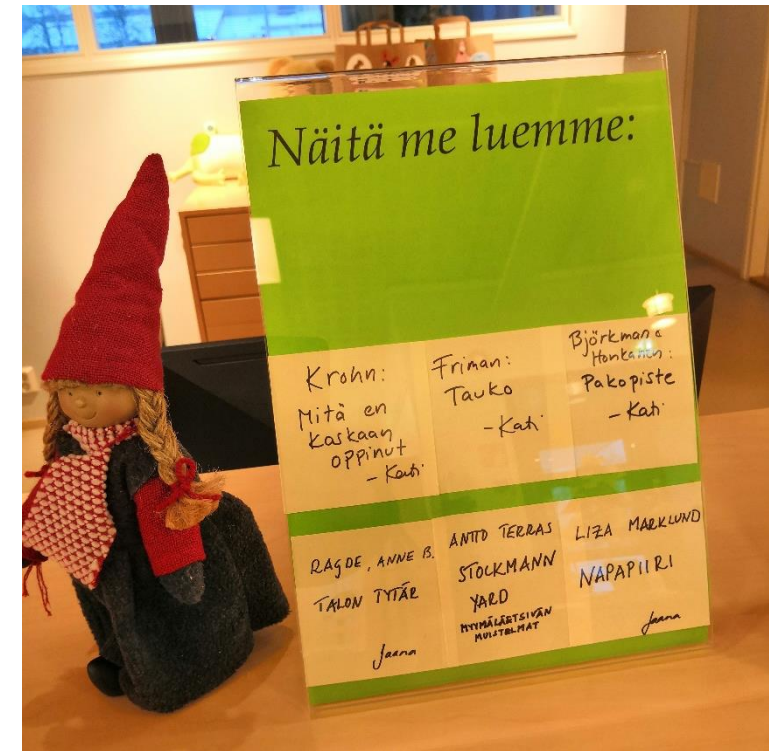
- Hankkeen alussa kokeiluna yksinkertainen post it - palauteseinä palvelutiskin pleksissä.
- Marraskuussa 2022 kokeiltiin omatoimiajan tapahtumaa (Pelilauantai) ja samalla asiakkaita aktivoitiin täyttämään kirjaston asiakaskysely.

Pienet kokeilut jatkuvat...

- Lomalainattavaa esille ennen talvilomaa. Poistumissuunnan hyödyntäminen tuli esille palvelupolkujen havainnoinnissa.
- Tiskillä palautushyllyn vieressä "Näitä me luemme" – vinkit.

Asiakasnäkökulman hyödyntämistä

- Asiakkaan tekemä kirjanäyttely

- Asiakkaan palautteen perustella siirsimme kesällä 2022 lehtikoneen paikkaa

Toinen työpaja 1.9.2022

- Mukana Pekka Toivanen (Muotohiomo). Ulkotilojen ja sisätilojen läpikäynti (kirjastokävely), palvelupolkujen testaaminen ja opasteet.

Tilasokeus ja esimerkki kirjastokävelyn hyödyistä

- Kirjoilla täytetyn lastenpöydän tyhjennys
-> tilaa läksyjen tekemiselle ja värityskuville

<- Ennen
Jälkeen ->

Tilanne hankkeen jälkeen 2023

- Kirjastotilan olohuonemaisuutta lisätty vuoden 2023 aikana: saimme lisää viherkasveja toisesta yksiköstä, investointirahalla kaksi mattoa, nojatuolin päällystys ym
- Ulkoalueen kehittämisehdotukset välitetty kaupungin tekniselle toimelle, jossa asiat etenevät mutta hitaasti.
- Sisätilassa opasteparannukset jatkuvat, mm. pohjakartta työn alla.

Lasten osastolle kengätön tila ja uusi leikkimatto sekä muutama leikkitarvike lisää

<- Ennen
Jälkeen ->

V A A S A . V A S A .
KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

Aikuisten tilaan sijoitettiin lisää viherkasveja sekä luku-/neulenukkkaus

<- Ennen
Jälkeen ->

V A A S A . V A S A .
KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

Luku-/neulenurkkaus lähempää, yhteisenä neuletyönä lukutoukka lastenosastolle

<- Ennen
Jälkeen ->

V A A S A . V A S A .
KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

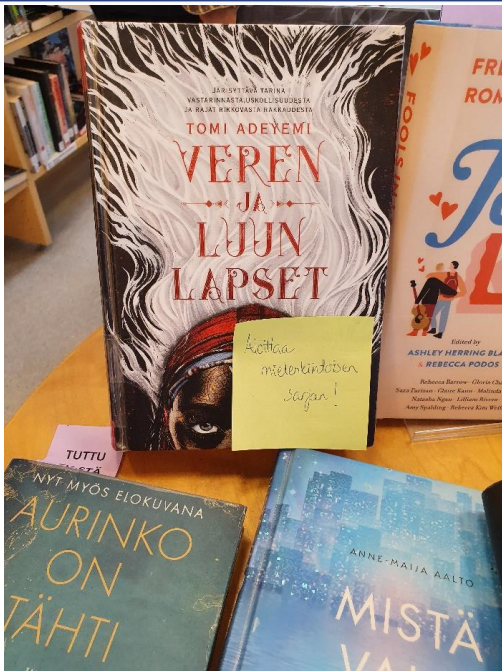
Miten vinkata omatoimiaikana?

- Me tykkäämme laputtaa kirjoja 😊

V A A S A . V A S A .
KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

Laputuksen ja näyttelyiden kautta tutustuu itsekin kokoelmiin laajemmin ja saa hyvin myös vanhempaa aineistoa esille. Laput helpottavat myös asiakaspalvelussa.

Asiakkaiden kommentteja:

”Tulee mentyä hyllyjen väliin”

”Olen lainannut myös ihan erityylisiä kirjoja kuin yleensä olen tottunut lukemaan”

”On mukava tulla aina viikonloppuisin katsomaan, mitä kivaa on tällä kertaa laitettu esille”

V A A S A . V A S A .
KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

Vaihtuvat näyttelyt

- Nopea vaihtuvuus näyttelyissä. Sekä helposti toteutettavia näyttelyitä omasta hyllystä että pidempään valmisteltavia teemanäyttelyitä.
- Omatoimi lisää esillelaiton merkitystä.

Mitä hyötyä on ollut hankkeesta?

- **Palvelupolkujen havainnointi ja kirjastokävely olivat erittäin hyödyllisiä:**
  - Asiakkaiden liikkumisreitit ja asiointiaika, miten toimintojen sijoittelu toimii...
  - Ovatko piha-alue ja sen opasteet kunnossa, ovatko ohjeet poikkeustilanteisiin kunnossa...
- **Jatkuvan kehittämisen ajattelua lisää**
  - Enemmän rohkeutta pieniin ja isompiin kokeiluihin
  - Muutosten ja kokeilujen dokumentointi
- **Omatoimiajattelun päivitys:**
  - Opasteet, ohjeet, turvallinen asiointi
  - Varautuminen poikkeustilanteisiin
  - Vuorovaikutuksen lisääntyminen
- **Ollaan enemmän kuulolla arjen normaalissa kanssakäymisessä.**

Lopuksi kolme vinkkiä:

1. Jos joku paikka kirjastossa ei näytä toimivan, katso sitä asiakkaan silmin ja koeta miettiä, miten sitä voisi parantaa. Jos muutosta voi kokeilla pienellä vaivalla, tee se.
2. Käytä luovuutta aineiston markkinoinnissa ja esille laitossa. Aina ei tarvitse tehdä hyvin suunniteltua, massiivista näyttelyä, vaan voi laittaa vaikka lapun kanteen.
3. Pyri tuntemaan asiakkaasi. Keitä meillä käy, mitä he täällä tekevät, mitä he lukevat ja lainaavat, miten voimme palvella heitä paremmin. Jokainen uusi kävijä on satsaamisen arvoinen.

Kannattaa katsoa myös muiden kirjastojen kokemukset ja vinkit ”Vähän puhumista, enemmän tekemistä” -raportista <https://www.akepampas.fi/>

V A A S A . V A S A .
KIRJASTO
BIBLIOTEK
LIBRARY

Kiitos!

kati.vuorenmaa@vaasa.fi

